

«La Vicenteta representa la saviesa popular»

Arran del programa de TV3, «Tres pics i repicó», s'ha popularitzat un personatge, «la Vicenteta», que ha aixecat polseguera, ja que hi ha persones que diuen que ridiculitza els valencians. Francesc Queral, el seu creador i intèrpret, no comparteix aquest criteri, que titlla de superficial i tendenciós.

Francesc Queral, caracteritzat de «Vicenteta».

Eduard Company

Francesc Queral, *la Vicenteta*, fa vint anys que està en el món del teatre. Va començar la seva trajectòria artística a l'Orfeó de Sants, interpretant Shakespeare i altres autors clàssics. Més endavant, però, va inclinar-se per la vessant del cafè-teatre, *music-hall* i cabaret. Ha actuat en locals com Barcelona de Noche, San Carlos, El Molino, l'Arnau, El Llantiol, etc. Paral·lelament, fa tres anys que condueix un programa de ràdio amb Miquel Armengol, a la Cadena Catalana.

—*Deu ser en aquest àmbit que vas conèixer el Puyal, ¿no?*

—Sí. Arran d'això del programa, el Miquel Armengol i jo vam muntar un espectacle que es deia *Visca la ràdio*, que vam representar al Llantiol. Al Puyal sembla que li va interessar el que fèiem per a la mena de concurs que projectava, i ens vam posar d'acord.

—*¿El personatge de la Vicenteta també va ser una idea del Puyal?*

—No. *La Vicenteta* és un número que fa ja sis anys que realitzo. Quan el Puyal va cridar-me, vaig oferir-li una llista de personatges possibles, però com que el que es pretenia amb *Tres pics i repicó* era aglutinar totes les parles dels Països Catalans, vam considerar que aquest era un personatge bonic. I el vam escollir. No m'ha estat difícil d'interpretar, fa ja temps que el represente, l'únic que m'ha costat ha estat adequar-lo al mitjà televisiu.

—*La Vicenteta, doncs ja vivia abans dels Tres pics i repicó.*

—Sí. El que hem fet a partir del programa és donar més vida al personatge, pràcticament podríem dir que s'ha creat com una novel·la de *la Vicenteta*. Se li ha format una família, uns amics, un entorn... L'hem humanitzada, en suma. Abans potser era més superficial.

—*¿Teníeu previst, no obstant això, que hi hauria un sector de gent a qui la Vicenteta no cauria bé?*

—Jo, sí. Parlo per a mi: ho esperava. I crec que malament per a la gent de ràdio o de l'humor que no estigui preparada per enfrontar-se a la gent que té el sentit de l'humor al cul, per dir-ho d'alguna manera. Vaig advertir al Puyal, ja, d'això, i vam assumir, tot l'equip, que hi hauria un sector de gent que reaccionaria malament davant del personatge. Però també érem conscients que el noranta per cent de l'audiència se'l prendria bé, i així ha estat.

En la *Vicenteta* el que sí que existeix és una mica de màrqueting, en el sentit que hi ha unes frases fetes de les quals la gent del carrer s'ha apropiat, i això és bo. Passo molta vergonya quan vaig pel carrer i algú m'etziba: «¿Què n'hi ha algúuuú?» I sobretot els nanos, que em reconeixen molt. Et puc dir, malgrat tot, que la gent que ha reaccionat malament és comptada. Tinc molt de contacte amb amics del País Valencià, i em truquen i se'ls nota encantats. Als que critiquen el per-

lament i potser s'adonarien que és un personatge de poble, però que representa el que té de positiu l'ambient rural, la humanitat i la saviesa.

—*El que s'argumenta és que els catalans s'emprenyen quan des de Madrid algú els ridiculitza, i que ara és el mateix que fan ells amb els valencians amb el personatge de la Vicenteta.*

—Crec que és molt discutible. Si es diu que el català és gasiu, està bé. El que cansa és que s'abusi del tòpic. Però és que *la Vicenteta* no ha caigut mai en el tòpic, en cap ni un. Agafo allò que és positiu de la gent del País Valencià, mai allò que és negatiu. I exploto precisament la part positiva. Pensa que un setanta-cinc per cent de la meua sang és valenciana, de prop de Torrelblanca. La meua mare és d'allí, els meus avis eren d'allí; ningú no pot dir-me que *la Vicenteta* no reflecteix la manera de ser del país. I potser perquè, les peculiaritats no gaire agradables dels valencians, les conec, i bé, me'n cuido prou de mostrar-les.

Mira, és a l'inrevés. *La Vicenteta*, si alguna cosa ha aconseguit, és unir-nos encara més els catalans i els valencians. I a partir d'ací la gent ja pensa: ¡punyeta, si som cosins germans! Crec que és una base perquè ens coneguem millor. No sé per què hi ha tanta gent que té el cap fix en el nord quan els de Madrid s'estan fregant les mans perquè una vegada més funciona allò del *di-vide y vencerás*.

I encara més: la meua mare és valenciana; el meu fillol és valencià; els meus avis són valencians... I són la gent que més estimo en aquest món. Explica'm com podria fotre-me'n.

—*València té tradició en la vessant del cafè-teatre i el music-hall. ¿Recupera la Vicenteta una mica aquesta tradició?*

—Sí, és clar. A Castelló, quan hi ha la festa major, diuen: «esta tarde, bous, i a la vesprà, ballarines». Les ballarines, que en diuen, tenen molta tradició, a València, i *la Vicenteta* d'alguna manera s'afegeix a aquesta tendència.

—*¿Els catalans són més seriosos?*

—No ho crec. De fet catalans i valencians són gairebé idèntics. I és curiós, potser el punt de coincidència que trobo més accentuat és el sentit de l'humor, que en tenim, i molt. I puc afirmar-ho categòricament, ja que em passo la vida a cavall entre el País Valencià i el Principat, que són casa meua. □

DOMÈNEC UMBERT

«Les peculiaritats no gaire agradables dels valencians ne'n cuido prou de no mostrar-les».

És més, jo no m'he trobat ningú encara que de forma directa i personal em recrimini cap aspecte de *la Vicenteta*. Crec que en ella es veuen reflectits molts valencians que viuen a Barcelona, ja que en el personatge es condensen situacions per les quals han hagut de passar. A mi, m'emociona molt veure com hi ha valencians que vénen al Llantiol, on continuo interpretant-la, i s'esperen per dir-me, d'una banda, com de reflectits s'hi veuen, i, també, que no hi troben cap mena de malícia.

—*Ara no recordo si era Joan Fuster que sostenia que tot humor partia d'una base de perversitat...*

—Mira, jo el que et puc dir és, malgrat que sigui un tòpic, que és molt difícil fer riure. A tothom que li donen una puntada de peu reacciona igual: dient ¡ai! Si expliques un acudit, hi ha un percentatge de gent que riurà estentòriament; un altre sector esbossarà un somris; i haurà persones a qui no els farà gens de gràcia. És molt difícil ser còmic.

sonatge, els aconsellaria que es comprassin un vídeo i es passessin tots els esquetxos. Veuriem com ella té una humanitat molt intensa, una mica he agafat les rondalles i els contes dels meus avis, que hi són molt aficionats, la gent del país, i d'aquesta recopilació crec que n'ha sorgit una mena de saviesa popular, que és, per a mi, el que de veritat representa *la Vicenteta*.

—*¿Una Vicenteta sàvia i humana, doncs?*

—Sí. No hi ha res de dolent en el personatge. Mai en la vida hem fet caure el personatge en el parany d'ensopegar en unes escales mecàniques d'uns grans magatzems, o de fer-li dir: «la ciutat no és per a mi», això del típic bovo del poble. No, tot el contrari, *la Vicenteta* ensenya coses: ensenya a viure. Fins i tot explica de quan era menuda i s'asseia a la falda de l'avi i li explicava contes, i enyora el cel estrellat del poble que ací no hi és... És molt tendre. L'haurien d'analitzar en profunditat aquests que en parlen ma-